

Yrityskaupan hyväksyminen: QMG Partners Oy / LVI-Trio Oy

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ("KKV" tai "virasto") on 26.11.2020 ilmoitettu järjestely, jossa QMG Partners Oy ("QMG Partners") hankkii yksinomaisen määräysvallan LVI-Trio Oy:ssä ("LVI-Trio").

1 Yrityskaupan osapuolet

QMG Partners¹ on osa QMG-konsernia. QMG-konserni tarjoaa taloteknistä urakointia ja taloteknisiä kunnossapitopalveluita kattavasti koko Suomen alueella ja sillä on toimipaikka 26 paikkakunnalla. Sen palveluksessa on yli 720 LVI- ja sähköalan ammattilaista. QMG-konsernin palvelut kattavat laajasti talotekniikan palveluiden eri osa-alueet, kuten erilaiset LVIJA-², sähkö-, tietoliikenne- ja sprinkleriurakat. Sen erikoisalana ovat haastavat kohteet ja kokonaisvastuu-urakat (KVR). Taloteknisen urakoinnin lisäksi QMG-konserni tarjoaa QMG Partnersin tytä- ja osakkuusyhtiöiden muodostaman verkoston kautta kiinteistön teknisiä palveluita, kuten huolto-, kunnossapito-, modernisointi- sekä asiantuntijapalveluita PlusService -palvelukonseptin alla.

LVI-Trio³ on talotekniikkaan keskittyvän Trio-konsernin emoyhtiö. Konserni toimii lähes yksinomaan pääkaupunkiseudulla ja sillä on toimipisteet Vantaan Rekolassa ja Helsingin Katajanokalla. Trio-konserni työllistää vakituisesti noin 160 henkilöä. Konsernin palvelut kattavat erityisesti LVIJA-urakointia sekä rakennustöitä pienistä korjaustöistä suurempiin linjasaneeraus- ja korjausrakentamishankkeisiin. Trio-konserni ei tee itse sähkötöitä, automaatiota tai maanrakentamista vaan käyttää näihin alihankkijoita. Sillä on myös KVR-urakointia lähinnä pienemmissä linjasaneerauskohteissa. Taloteknisen urakoinnin lisäksi se tarjoaa kiinteistön teknisiä palveluita, kuten huolto-, kunnossapito- ja asiantuntijapalveluita talotekniikan eri palvelualueilla. Trio-konserni tarjoaa muun muassa linjasaneerauksia, remonttistöitä, alueputkiston uusimista, ilmanvaihtotöitä, kaukolämpöurakointia, korjausrakentamista, LVI-erikoisputkistoja, toimitilasaneerauksia ja tilamuutoksia, vesivahinkopalveluita, LVIS-huolto- ja korjaustöitä sekä sisäilmatutkimuksia.

¹ QMG Partners Oy on Quattro Mikenti Group Oy:n kokonaan omistama tytäryhtiö. Quattro Mikenti Group Oy on Quattro Mikenti Group -konsernin ("QMG-konserni") emoyhtiö. QMG-konsernissa ylintä määräysvaltaa käyttää QMG Holding Oy. QMG-konsernin pääomistaja on ruotsalainen pääomasijoittaja Adelis.

² Lämmitys, vesi, ilmanvaihto, jäähdytys, automaatio.

³ LVI-Trio Oy omistaa kokonaisuudessaan Trio-konserniin kuluvat kaksi liiketoimintayhtiötä Trio Ilmastointi Oy:n ja Trio Korjausrakentaja Oy:n. LVI-Trio on valtakunnallisen Hanakat-ketjun jäsen. Hanakat on noin 80 itsenäisen yrityksen muodostama valtakunnallinen LVI-liikkeiden ketju, joka tarjoaa asiakkaille LVI-tarvikkeita ja -ratkaisuja valmiiksi asennettuna.

2 Ilmoittajan näkemys relevanteista markkinoista

Yrityskaupan ilmoittajan mukaan molemmat osapuolet tuottavat taloteknistä urakointia ja talotekniikan kunnossapitopalveluita, joskin niiden profiilit ovat pitkälti erilaiset.

QMG-konserni tekee ilmoittajan mukaan uudiskohteita, laajennuksia, saneeraus- ja muutostöitä ja sen tyypillisiä kohteita ovat koulut ja sairaalat, toimisto- ja liiketilat sekä logistiikkarakennukset. LVI-toimialalla sen vahvuuksia ovat asuntokohteiden ja palvelutalojen urakointi sekä moduulirakentamisen LVI-tekniikka. QMG-konsernin asiakaskunta muodostuu pääosin suurista rakennuttajista ja rakennusliikkeistä. QMG-konserni ei tee asuintalojen LVIJA-korjausrakoa, mutta se tekee huolto- ja pienistöä asunto-osakeyhtiöille.

Trio-konsernin toiminta puolestaan keskittyy ilmoittajan mukaan pitkälti LVI-urakointiin ja siinä erityisesti linjasaneerauksiin. Trio-konsernin asiakaskunta muodostuu pääosin taloyhtiöistä ja julkisista toimijoista sekä kuluttajista. Trio-konserni ei tee uudisrakennusten urakointia lainkaan.

Ilmoittajan mukaan yrityskaupan kilpailuvaikutuksia on tarkoituksenmukaista tarkastella KKV:n aiemman tapauskäytännön mukaisesti⁴ *talotekniikan markkinoilla*. Talotekniikan hyödykemarkkinat voidaan ilmoittajan mukaan jakaa edelleen *taloteknisten tuotteiden valmistukseen ja taloteknisiin palveluihin*. Osapuolet toimivat ilmoittajan mukaan ainoastaan taloteknisissä palveluissa. Talotekniset palvelut voidaan jakaa edelleen *talotekniseen urakointiin*⁵ ja *taloteknisiin kunnossapitopalveluihin*⁶, joista molemmilla osapuolet toimivat. Lisäksi ilmoittaja on täydellisyyden vuoksi tarkastellut erikseen taloteknisen urakoinnin alamarkkinoita *LVIJA-urakointia* ja *KVR-urakointia*. Yrityskaupan tarkastelun kannalta asiakassegmenttikohtainen tarkastelu ei ilmoittajan mukaan ole tarkoituksenmukaista.⁷

Ilmoittajan mukaan taloteknisten palveluiden markkinat alamarkkinoineen ovat pääasiassa *valtakunnalliset*, mutta ilmoittaja on tarkastellut markkinoita myös alueellisesti siltä osin kuin osapuolilla on maantieteellisiä päällekkäisyyksiä (*pääkaupunkiseutu*).

KKV on tarkastellut yrityskaupan mahdollisia vaikutuksia ilmoittajan esittämän määrittelyn mukaisesti keskittyen pääkaupunkiseutuun, joka on kohteen

⁴ Ilmoittaja on viitannut jaottelun osalta KKV:n yrityskaupparatkaisuihin Are Oy / Lemminkäinen Talotekniikka Oy - KKV:n diaarinumero 214/KKV14.00.10/2014, 2.6.2014 sekä Bravida Finland Oy (Bain Capital Europe LLP) / Halmesvaara Oy - KKV:n diaarinumero KKV/838/14.00.10/2015, 8.7.2015.

⁵ Talotekninen urakointi käsittää ilmoittajan mukaan uudis- ja korjausrakentamista ja siihen voidaan katsoa kuuluvan taloteknisten tuotteiden ja järjestelmien suunnittelu, asentaminen kohteeseen, aiemman talotekniikan purkaminen ja muita talotekniikkaan liittyviä rakennusteknisiä töitä.

⁶ Talotekniikan kunnossapitopalvelut ovat ilmoittajan mukaan asennettujen taloteknisten tuotteiden määrää- kaista huoltamista ja vikojen korjaamista. Palveluja tarjotaan sekä pidempiaikaisten sopimusten että yksittäisten tilausten perusteella. Kunnossapitopalveluihin voidaan lukea myös pienet urakat.

⁷ Ilmoittaja on perustellut asiakassegmentoinnin tarpeettomuutta sillä, että eri asiakassegmenteille tehtävät talotekniset työt ovat pitkälti sisällöltään samoja, niitä tehdään samoilla resursseilla ja niistä myös kilpailevat pitkälti samat toimijat.

päätoimialuetta. Markkinamäärittely on kuitenkin voitu jättää avoimeksi, koska jäljempänä ilmenevin perustein kyseessä olevan yrityskaupan ei ole katsottu estävän kilpailua olennaisesti Suomen markkinoilla tai niiden olennaisella osalla.

Alla on esitetty ilmoittajan toimittamiin tietoihin perustuvat arviot⁸ kokonaismarkkinoiden arvosta ja osapuolten markkinaosuuksista taloteknisten palveluiden kokonais- ja alamarkkinoilla Suomessa (*taulukko 1*) ja pääkaupunkiseudulla (*taulukko 2*) vuonna 2019.

Taulukko 1. Taloteknisten palveluiden markkinat alamarkkinoineen Suomessa (2019).

Markkina	QMG Partners	LVI-Trio	Osapuolet yhteensä	Kokonaismarkkina (milj. €)
<i>Taloteknisten palveluiden kokonaismarkkina</i>	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]	[8 000 – 8 500]
<i>Talotekniikan kunnossapitopalvelut</i>	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]	[2 000 – 2 500]
<i>Talotekninen urakointi</i>	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]	[6 000 – 6 500]
<i>LVIJA-urakointi</i>	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]	[5 000 – 5 500]
<i>KVR-urakointi</i>	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]	[1 000 – 1 500]

Taulukko 2. Taloteknisten palveluiden markkinat alamarkkinoineen pääkaupunkiseudulla (2019).

Markkina	QMG Partners	LVI-Trio	Osapuolet yhteensä	Kokonaismarkkina (milj. €)
<i>Taloteknisten palveluiden kokonaismarkkina</i>	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]	[4 000 – 4 500]
<i>Talotekniikan kunnossapitopalvelut</i>	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]	[1 000 – 1 500]
<i>Talotekninen urakointi</i>	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]	[3 000 – 3 500]
<i>LVIJA-urakointi</i>	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]	[2 500 – 3 000]
<i>KVR-urakointi</i>	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]	[500 – 1 000]

⁸ Ilmoittajan arviot perustuvat QMG-konsernin johtohenkilöiden kokemukseen toimialalta, ja niissä on käytetty lähteenä LVI-TU ry:n (LVI Tekniset urakoitsijat) ja STUL ry:n (Sähkö- ja Teleurakoitsijaliitto) julkaisemia LVI-asennusalan ja sähköalan tilastoja. Kilpailijoiden markkinaosuusarviot perustuvat niiden tilinpäätöstiedoista johdettuihin arvioihin liiketoiminnan jakautumisesta.

Ilmoittajan mukaan niin valtakunnallisilla kuin pääkaupunkiseudun taloteknisten palveluiden markkinoilla alamarkkinoineen tulee yrityskaupan jälkeenkin toimimaan merkittäviä toimijoita, kuten Caverion Suomi Oy, Are Oy ja Bravida Finland Oy sekä lukuisia pienempiä yrityksiä. Pääkaupunkiseudun osalta ilmoittaja on nimenomaisesti listannut merkittävimmät kilpailijat alla esitetysti.

Pääkaupunkiseudun taloteknisten palveluiden kokonaismarkkinoilla toimivat Are Oy ([5-10 %]), Caverion Suomi Oy ([0-5 %]), Bravida Finland Oy ([0-5 %]), Consti Talotekniikka Oy ([0-5 %]) ja Assemblin Oy ([0-5 %]).

Ilmoittajan mukaan *pääkaupunkiseudun talotekniikan kunnossapitopalveluiden markkinalla* tulee yrityskaupan jälkeen toimimaan ainakin seuraavat yritykset: Caverion Suomi Oy ([5-10 %]), Are Oy ([0-5 %]), Lassila & Tikanoja Oyj ([0-5 %]), ISS Palvelut Oy ([0-5 %]) ja Bravida Finland Oy ([0-5 %]).

Ilmoittajan mukaan *pääkaupunkiseudun taloteknisten urakoinnin markkinoilla alamarkkinoineen* tulee yrityskaupan jälkeen toimimaan niin ikään Are Oy ([5-10 %]), Caverion Suomi Oy ([0-5 %]), Bravida ([0-5 %]), Consti Talotekniikka Oy ([0-5 %]) ja Aro Yhtiöt Oy ([0-5 %]). Ilmoittajan mukaan markkinoilla toimii näiden isojen yhtiöiden lisäksi suuri määrä pienempiä LVIJA-alan yrityksiä, joista osa on erikoistunut esim. linjasaneerauksiin.

3 Yrityskaupan kilpailuvaikutukset

Ilmoittajan mukaan yrityskauppa ei estä tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla. Yrityskaupassa yhdistyy kaksi taloteknistä urakointia ja talotekniikan kunnossapitopalveluita tuottavaa yritystä, joiden profiilit ovat ilmoittajan mukaan kuitenkin erilaiset. QMG-konserni tarjoaa laajasti taloteknisiä palveluita erityisesti suurille rakennuttajille ja rakennusliiketoimialle ja toimii valtakunnallisesti. Trio-konsernin palveluvalikoima puolestaan on pienempi ja se keskittyy taloyhtiöiden, julkisten toimijoiden sekä kuluttajien LVI-urakoinnin tarpeisiin pääkaupunkiseudulla. Ilmoittajan mukaan keskittymän markkinaosuudet jäävät kaikilla tarkastelluilla markkinoilla varsin alhaisiksi, minkä lisäksi kyseiset markkinat ovat hyvin fragmentoituneet. Markkinoille jää ilmoittajan mukaan pienten toimijoiden lisäksi useita keskittymää suurempia toimijoita niin valtakunnallisesti kuin pääkaupunkiseudunkin osalta.

Viraston markkinakuulemisessa suurin osa markkinatoimijoista eivät lausuneet järjestelystä lainkaan. Useat lausunnon antaneista markkinatoimijoista suhtautuivat ilmoitettuun järjestelyyn neutraalisti ja monet lausujista olivat ilmoittajan kanssa yleisesti samaa mieltä markkinaolosuhteista sekä siitä, että järjestely ei toteutuessaan estä tehokasta kilpailua markkinoilla.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston arvion mukaan ilmoitettu yrityskauppa ei kilpailulain 25 §:ssä tarkoitettulla tavalla olennaisesti estä tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla. Osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus jää alhaiseksi kaikilla tarkastelluilla markkinoilla, joilla

osapuolten toiminnan painopisteet myös eroavat toisistaan. Markkinoille jää yrityskaupan jälkeenkin useita kilpailevia toimijoita niin palvelu- kuin aluekohdaisesti tarkasteltuna, eikä viraston markkinakuulemisessa myöskään ilmennyt, että yrityskaupasta seuraisi haitallisia kilpailuvaikutuksia.

4 Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto hyväksyy yrityskaupan, jossa QMG Partners Oy hankkii yksinomaisen määräysvallan LVI-Trio Oy:ssä.

5 Sovelletut säännökset

Kilpailulaki (948/2011) 21, 22, 24, 25 ja 26 §.

6 Muutoksenhaku

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tässä asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta markkinaoikeudelta kilpailulain 44 §:n mukaan siten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

7 Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa erityisasiantuntija Jenna Nylander, puhelin 029 505 3576, sähköposti etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Ylijohtaja

Timo Mattila

Erityisasiantuntija

Jenna Nylander